

nagyon ajánlhatók, mivel szép fehérek s egyenlő mennyiségben vegyített sulypat- és horganyéle-vegyülékkel és lenolaj-mázzal vonják be; miután pedig némileg beszennyesedtek, szappanos vízzel a legkönnyebben ismét kitisztíthatók. Minthogy tehát a gallérok anyaguknál fogva elyühetleneknek látszanak s csekély fáradsággal mindenkori ismét kitisztíthatók, e fontos iparág remélhetőleg nálunk is általános figyelmet fog ébreszteni.

** (Egy óriás gép). A „Nagyv. L.“ írja: Csütörtökön délelőtt vitték keresztül városunkon nagy kíváncsi néptömeg kísérete mellett amaz óriási, 500 mázsájú gépet, mely a nagyváradi-kolozsvári vasut kavicsolási munkálataira Belgiumból ide szállították. E szállításnak egész története van: előbb körülbelül 35 ökröt fogtak azon külön e célra készített kocsi elé, melyen a kolozs nyugodott, de ezekkel mire sem mentek, mert azonnal a pályaudvar előtt megakadtak, az egyik csálira, a másik hajszra huzván. Az nap hiába volt minden erőmegfeszítés, a kocsit helyéből el nem mozdíthaták, míg más nap arra a gondolatra jöttek, lovakat fogni be; kerítették is vagy 24 közönséges taligáslovat, melyeknek gazdáit felülvén a hátukra könnyűséggel vitték, — némelykor futva — odább a monstrumot. A kis hidnál megpihentek és pont tizenket-tőkor, alig telt bele fél percz, keresztül robogott rajta a gép; a hid nyögött a teher alatt, de derokasan kiállotta az 500 mázsányi sulyt, természetesen az előleges czölöpözés és megerősítés következtében.

— (A nagy-bányai torony.) A napokban leégett nagybányai torony becses régiség volt. A hagyomány Hunyadi János által építtet, az épületen levő czimor következtében azonban sokkal valószínűbb, hogy az I. Lajos király korában épült, mint a ki 1347-ki adomány levelében — mely a város levéltárában eredetiben őriztetik — a tized és bányajövedelmeket a templom építésére fordíttatni rendeli. A templomra vonatkozó legrégebb adat: „miszerint 1422-ben Tamás egri püspök rendelete folytán a nagybányai lelkész a sz. István

királyt védszentül tisztelő szentegyházban egy felvilágosodott hitszónok (illuminatum praedicatorum) és (11) tizenegy káplán tartására köteleztetett.“ (Palugyay Imre. Magyarország történeti, földirati állami leírása.) 1769. aug. 26-án, tehát száz év előtt, villámütés következtében égett le, mi néhány év után ismétlődött, s az így megrongált templom többé nem került tető alá, s miután e század közepén romjait bontották, a nagy torony egyedül állott, alig láttatva valamit az egykori templom falaiból, s most ez 500 éves toronynak csak magas, kormos falai állnak még, melyek a tűz következtében annyira meggyengültek, hogy újbóli felépítéséhez igen kevés remény van.

** (Az „anlong.“) Ez a neve egy igen érdekes hangszernek, melyet Kletzer Feri Japánból hozott és a nemzeti muzeumnak szánt. Bambusz-nádakból áll, melyek közül a legvékonyabb egy ujnyi vastag és 4—5 hüvelyk hosszú, a legvastagabb pedig olyan vastag, mint egy középszerű emberkar és 3 láb hosszú. Természetesen amazok a magas, ezek pedig a mély hangokat adják. Adják pedig oly formán, hogy aleirt bambusz-nádak vége egy vízmentes bambusz-nádba van könnyedén illesztve, mely ennek felül felel meg, s e felső keresztpálczán, a pálczák által együtt tartott alkotmány közepén lebeg a hangadó bambusz, mely a legkisebb rántásra a ressonancet adó alsó bambuszba ütődve, a kívánt hangot megadja. 22 hang van, — mindenik 3 oktávás, 3 külön siból álló — melyek madzagon könnyedén csüngenek egy kecskeláb forma alkotmányon. A egész nagyon primitív szerkezetű, de különösképpen fogva nagyon érdekes.

** (Berlini hir.) Néhány nap előtt a porosz hrg. leánya, a szász korona-hercegné leányával magukat lofényképezendők, fényképésznél valának. Midőn azonban ez az előbbi fényképezés közben csak nagyságos kisasszonynak szólítaná, — imígyen válaszolt: „engem honn királyi fenségnek szoktak szólítani“; képzelhető a nagy zavar, melybe a szegény vigyázatlan fényképész

esett, de csak hamar kiségité ebből a korona-hercegné leánya, mondván „nekem ugyan mindegy, bárhogy szólítanak, legjobban szeretem a „vastag Lotti“ megszólítást, mert édes atyám is így szokott szólítani.“ E két esetről sokat tanulhatnának honunk sok nagyság-jai!

** (Az elhunyt dán király) balkézről vett neje, Danner grófnő a napokban Párisba érkezett. A párisi apróbb és öregebb pletykalapoknak e körülmény természetesen két kézzel várt kínálkozó alkalom mindazon botrányos történetek fölmelegítésére, melyektől egykor hemzsegett a koppenhágai udvar. E pletykák közt föltalálható az is, mint ismerkedett meg a dán király szíve hölgyével. Danner grófnőt sajátkép Rasmuffen Karolinnak hívták és foglalkozása szerint Koppenhágának egyik félrebb eső utcájában birt egy divatárú boltot. Egy nap véletlenül tűz ütött ki e boltban; a király, ki véletlenül éppen arra sétált, bougrott s mint egy közönséges polgár segített oltani a tüzet. A divatárú bolt meg lett mentve, de tüzet fogott helyette a király szíve, melyet aztán csak a balkezes házasság oltott el. Így lett a divatárúsnőből királyné.

** (Irodalmi lopás.) Mult héten megjelent Milanóban egy magát Monsieur Davis-nak nevező egyén, ki már napokkal azelőtt hirdeté nagy falragaszokban, miszerint egyenesen Turkestanból jön, s hogy 3 nyilvános felolvasást fog tartani azon ismeretlen táj lakosairól, szokásairól, stb. Belépti díj: 3 frank. A terem zsufoltságig megtelt, s az előadás csakugyan igen érdekes volt. Ennek következtében a második előadásnál még zsufoltabb volt. Azonban az előadás folytán zaj támad. Mi történik? Egy valaki a zugban azt kiáltja: lopás, lopás! A hallgatóság arra fordul, mintegy keresvén szemeivel a zsebmetszőt; de ekkor az ismeretlen megmagyarázza a dolgot, hogy a meglopott nem ő, hanem — a magyar Vámbéry, kinek utleírását Monsieur Davis egyszerűen lopta. Rákövetkező nap Mr. Davis suttomban elhagyá Milanót.

T Á R H Á Z.

A Margit-szigetről.

A Margit-szigetet pünköst első napján nyitották meg a nagy közönségnek. Egy választott társaság azonban már pénteken megtartá az első kirándulást. Egy jó ismerősünk, mogorva vén demokrata, is meghívást kapott, s következőben írta le élményeit:

Én teljes életemben nagy urnak bókot nem mondtam. Engedje meg, hogy kivételkép először és utoljára életemben, ezrek és ezrek nevében határtalan köszönetemet fejezzem ki József főhercegnek, a Margit-sziget tulajdonosának, a ki a friss levegő után szomjazó lakosság számára, itt a főváros tőzomszédságában ezen földi paradicsomot átengedi.

A városnak magának, ily helyet milliók árán is fizikai lehetőség lett volna előállítani. Magának a sziget tulajdonosának is egy pár millió forintjába kerülend mig az egész óriási tervezet végre lesz hajtva. És csak is ily magas állású férfi hozhat oly áldozatot, mely befektetett tőke kamatját valószínűleg csak akkor hozza be, ha reményeink Pest gyors gyarapodása tekintetében teljesülhetnek.

Azon czim alatt, hogy az ujonnan érkezett „Klotilde“ gőzhajó próba utat fog tenni, néhány százan meghívást kaptak. Csekélységem is belejuttván ezen sorozatba, délután fél ötre a hajó födelzetére léptem. Gyönyörű jószág ez, nincs rajt első vagy második osztály, az egész födelzet egy szakadatlan padlózatot képez, jobbra-balra kényelmes ülőhelyekkel. A két hajószoba is egyenlő s a kisebbik a dohányzó számára van föntartva.

A vendégek a kitzüött óra közeledtével megérkeztek. Majd mind csupa hatalmas grófok és grófnék, s néhány herceg, kik karon vezették a fővárosi legmagasabb körök hölgyeit. Ilyen mogorva kinézésű vén demokratára, mint én vagyok, s néhányan még voltunk, legalább 25 gróf esett volna.

Méltás uraimék mind elegansfrancia, vagy is európai öltözetben jelentek meg; egy gróf még aranygyapjas rendjét sem feledte otthon. Egy mellettem ülő fiatal ember hazafias busulásba esett a sok „német ruha“ látására, de mi, kik 1849-ben a forradalmat egyszerűen frakkba és quækkerbe öltözve csináltuk végig, már megszoktuk a szabómesterség produktumából országos és nemzetiségi gravament nem csinálni. A midőn Pestmege első

alispánja, a ki még hiven megtartja az 1861-diki törzsökös magyar divatot, a hajóra lépett s megpillantván a frakkok szörnyű átalánosságát, kedélyes tréfával így szólott ismerőseihez: valóságos peleskei notarius vagyok ebben a társaságban.

Öt óraker átment a hajó Budára, s ott József főherceg és Klotilde főhercegnő fényes kísérettel a födelzetre léptek. Az idegen vendégek között kitűnt Joinville herceg, Lajos Fülöp király unokája, látszólag mintegy huszonkét éves fiatal ember.

A hajó tizenöt perczalatt ért a Margit-szigetre, a hol a vendégeket egyik meglepetés után a másik érte. A parton mindjárt a József főherceg nevét viselő gyalogezred bandája fogadott bennünket magyar darabbal.

Elésáltvána négy vagy öt épületből álló vendéglő mellett, (mely azonban csak a jövő hónap közepére készülhet el teljesen,) a vasúthoz értünk, a hol öt vagon vevé fel a vendégek egy részét, s a hölgyeket mind, s így lépdeltünk a sziget budai oldalán az artézi kut felé.

Gyönyörű ut vezet erre, mely néhány nap alatt rögtönözve hozatott rendbe. A rétvöntöző vizet hordó vasesövek legnagyobb részint már le vannak rakva. Bámultuk a kertész művészetét, a négy-öt öles fák ültetésében; törzsük szákvázonnal födött és famohával berakott burkolatba van rejtve, melyet naponta több ízben megnedvesítenek. Az ily ültetvényeket, három-négy oldalról a földbe megerősített sodronyok oltalmazzák a szelek dühöngéseitől. Az ily kertészség, ily roppant terjedelmű parkban mesével határos pénzösszegbe kerül.

Megnéztük a kutat, mely éppen most egy éve először lövellé ki az öt ujnyi átmérőjű melegvizet a 62 és fél ölnyi mélységből, s azóta mindennap több mint 50,000 akó 35 fokú melegvizet ömleszt a Duna tükrebe. Nyomatott értesítvényt osztogattak itt e búbajos kut eredetéről, a furás történetéről, s a víz alkatrészeiről.

A pompás fürdőház még nincs tető alatt, de Ybl építész biztatása szerint az épület még az idei szeptemberre teljesen elkészül. A terv és kivitel éppen oly gyönyörű, mint szerfölött költséges; a falak finom téglából, az ablakok, párkányzatok, oszlopok és ékitvények faragott kőből.

A régi zárda romjai körül a sűrű bozótok helyét kanyargós utak sokaságai váltják fel. Átalában véve a park ezen része van már legközelebb

a tervbeli tökéletességhez. A sziget közepén mintegy hat holdnyi mező terül el, melyen ismét fürdő-, tánc- és lakó épületek fognak egykor emelkedni, ha a második artézi kut sikerül. E pillanatban a furás megakadt, mert mint beszélték egy furó beletört volna.

Még mindeddig úgy tekintette a társaság a kirándulást, mint az új gőzhajó próbamenetét. De visszaérkezvén a sziget pesti oldalán azon házig, melyben néhai József nádor lakott, ott a világhírű platánfa és hárs tömbek alatt sajátyszerű készüléket pillantottunk meg.

A próbamenet egyszerre „majalis“ alakot vón fel. A héttagu platan árnyéka alatt fényesített padló jelenté, hogy mindjárt tánczra kerül a dolog; a katona bandán kívül barna zenészek is mutatkoztak. Csakhamar hordani kezdték minden irányban a kávé, fagyaltot és czukorsüteményeket. Ezt aztán substantiósusabb hideg pecsenyék kezdték felváltani, a hozzá való igen finom borokkal és francia pezsgőkkel. Így aztán neki üle a társaság, és őseink bölcs példája szerint fecerunt magnum áldomás! A táncz-padló körül egy pár száz chinai lampion terjesztett világosságot. Legelőször csárdással kezdték, s a nem tánczolóknak különösen gyönyörűséggel nézték, mily hatalmas csárdástánczos Zichy Manó gróf, a ki pedig, sértés nélkül legyen mondva, nem fiatal ember. Valaki megolvasta: éppen 36 hölgy volt jelen, mindnyájan a mostani csodálatos divat szerint a legtarkább színekbe öltözve; azonban a szépeknek minden jól szokott illeni. Klotilde főhercegné rózsaszín selem ruhában volt öltözve, melyet fehér csipke borított. A főhercegné maga is részt vett a mulatságban s a francia herceggel tánczolt.

Az idő tündér gyorsasággal folyt, úgy, hogy egyszerre csak meglepetve tapasztaltuk a 11 óra közeledését. Ekkor, egy adott jelre, a társaság mobilisálódott, s a sziget közepétől az elejéig fálya és lampion világítás mellett újra hajóra szálltunk. Így lón megnyitva a Margit-sziget. Éppen pénteken, mely nap az előítéletes világ előtt szerencsétlen szokott lenni.

Még egyszer mondjunk forró hálát a sziget fenséges tulajdonosának, s hívjuk fel Pest polgárait, kik érteni tudják mi a szép? s kik fölfogni képesek a főherceg ur ezen ajándékának végtelen becsét, ám élvezzék mentül gyakrabban a város üdítő helyeinek ezen legpompásabbikát.